

UCHWAŁA NR XLVI/357/2018
RADY POWIATU SIERADZKIEGO
z dnia 29 marca 2018 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2018 - 2020

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2017r. poz. 1868 oraz z 2018r. poz. 130) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2017r. poz. 697, poz. 1292 i 2217 oraz z 2018r. poz.107 i 416) uchwala się, co następuje:

§1. Uchwala się powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sieradzkiego.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący
Rady Powiatu Sieradzkiego

Jan Hankiewicz

Załącznik
do Uchwały Nr XLVI/357/2018
Rady Powiatu Sieradzkiego
z dnia 29 marca 2018 r..

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2018-2020**

Sieradz, luty 2018 roku

*Spis treści:**Str.*

1. Wstęp	3
2. Organizacja pieczy zastępczej wynikająca z założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	3
3. Realizacja zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na poziomie gmin w okresie 2015-2017	6
4. Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w powiecie sieradzkim w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej - podstawowe dane statystyczne	8
5. Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w powiecie sieradzkim w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej – dane statystyczne	13
6. Sprawozdanie z realizacji działań zawartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej	18
7. Sprawozdanie z realizacji działań zawartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej	28
8. Osoby pełnoletnie opuszczające pieczę zastępczą	31
9. Wnioski z analizy przedstawionych danych z realizacji zadań za okres 2015-2017 ...	33
10. Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w latach 2018-2020	34
11. Wysokość środków finansowych planowanych w budżecie Powiatu Sieradzkiego na lata 2018-2020	40
12. Źródła finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej	40
13. Zakładane rezultaty Programu	41
14. Monitorowanie i ewaluacja Programu	41
15. Podsumowanie	41

Wstęp

Funkcjonująca ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2012 roku, określa m.in. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnieniu jej pełnoletnich wychowanków.

Zgodnie z art. 33 tej ustawy, piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny, lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych organizuje gmina.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

Jak wynika z art. 180 wyżej wymienionej ustawy, do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Plan działań w zakresie funkcjonowania pieczy zastępczej w powiecie sieradzkim w latach 2018-2020 oraz informację o realizacji zadań zawartych w poprzednim Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w latach 2015-2017, przedstawia niniejszy Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020.

Organizacja pieczy zastępczej wynikająca z założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jak wynika z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy m.in.:

- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny
- b) tworzenie warunków do działania rodzin wspierających
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Asystent rodziny – do jego zadań należy m.in. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, problemów wychowawczych z dziećmi. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

Rodzina wspierająca – w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pracą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.

Placówka wsparcia dziennego - może być prowadzona w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, w formie specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę placówki. Placówki wsparcia dziennego zapewniają dzieciom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny zastępczej, do zadań powiatu należy m.in.:

- zapewnienie pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

- rodzinnej
- instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona
 - b) niezawodowa
 - c) zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza spokrewniona - opiekę i wychowanie nad dziećmi przejmują wstępni oraz rodzeństwo dziecka.

Rodzina zastępcza niezawodowa - opiekę i wychowanie nad dziećmi przejmują inne osoby niż wstępni i rodzeństwo dziecka.

W rodzinie zastępczej zawodowej i niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 dzieci. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o:

- 1) powrót dziecka do rodziny
- 2) przysposobienie
- 3) umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności:

- 1) dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności
- 2) dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- 3) małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinnym domu dziecka, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) placówki opiekuńczo – wychowawczej,
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Na terenie powiatu funkcjonują 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym dwie publiczne tj. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Rafałowie i Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Tomisławicach oraz jedna działająca na zlecenie Powiatu Sieradzkiego jako placówka niepubliczna tj. Katolicka Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Dom Światła” w Godynicach. Placówki opiekuńczo – wychowawcze w naszym powiecie dysponują łącznie 72 miejscami. Zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby bytowe i rozwojowe. Pobyt dziecka w placówce powinien mieć charakter przejściowy – do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania tut. Centrum ściśle współpracuje z sądem, ośrodkami pomocy społecznej i placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

Celem działania instytucjonalnej pieczy zastępczej jest jak najlepsze zabezpieczenie dobra dziecka w sytuacji, gdy nie może być ono umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, placówki opiekuńczo - wychowawcze zobowiązane są zapewnić dzieciom całodobową opiekę i wychowanie.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie ogranicza rolę instytucji w opiece nad małoletnimi dziećmi pozbawionymi opieki rodziców naturalnych przez wskazanie terminów etapowego zmniejszania liczby wychowanków placówek i podwyższania granicy wieku dla dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zmiany te będą następować etapowo, aby Powiat mógł do nich odpowiednio organizacyjnie i finansowo się przygotować. Przepisy ustawy wprowadziły znaczne ograniczenie roli placówek opiekuńczo – wychowawczych w opiece nad dzieckiem poprzez regulacje dotyczące umieszczania w nich dzieci powyżej 10 roku życia, a także poprawę standardu opieki w placówkach poprzez zmniejszenie do 14 maksymalnej liczby przebywających w nich dzieci. Zmiany powyższe będą wprowadzane sukcesywnie w kolejnych latach, tak, aby z dniem 1 stycznia 2020 r. wiek dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych nie był niższy niż 10 lat. Ustawa wprowadziła też okres przejściowy dochodzenia do standardu liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, funkcjonujących przed dniem 1 stycznia 2012r., tak, aby zmiany miały charakter ewolucyjny. Placówki te do dnia 1 stycznia 2021 powinny uzyskać standard 14-osobowy.

Realizacja zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na poziomie gmin w okresie 2015-2017r.

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu sieradzkiego, na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Tabela nr 1

Liczba zatrudnionych asystentów rodziny i liczba rodzin objętych pracą asystenta, wg stanu na 31 grudnia każdego roku

Gminy:	31.12.2015		31.12.2016		31.12.2017	
1	2		3		4	
	Liczba asystentów	Liczba rodzin	Liczba asystentów	Liczba rodzin	Liczba asystentów	Liczba rodzin
	1	2	3	4	5	6
Miasto Sieradz	3	26	2	30	3	54
Błaszki	4	8	4	13	4	17
Warta	1	14	1	15	1	14
Złoczew	1	6	1	8	1	8
Brąszewice	1	6	1	5	1	6
Brzeźnio	2	10	1	8	1	10
Burzenin	1	10	1	9	1	6
Goszczanów	1	3	1	4	1	5
Klonowa	1	5	1	5	0	0
Sieradz (gmina)	1	16	1	15	1	14
Wróblew	1	4	1	3	1	4

Tabela nr 2

Liczba placówek wsparcia dziennego i przeciętna liczba dzieci objętych wsparciem placówki

Gminy:	31.12.2015		31.12.2016		31.12.2017	
1	2		3		4	
	Liczba placówek	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba dzieci
	1	2	3	4	5	6
Miasto Sieradz	0	0	0	0	0	0
Błaszki	1	30	1	25	1	25
Warta	1	25	1	25	1	25
Złoczew	0	0	0	0	0	0
Brąszewice	0	0	0	0	0	0
Brzeźnio	0	0	0	0	0	0
Burzenin	0	0	0	0	0	0
Goszczanów	0	0	0	0	0	0
Klonowa	0	0	0	0	0	0
Sieradz (gmina)	0	0	0	0	0	0
Wróblew	0	0	0	0	0	0

Tabela nr 3

Liczba rodzin wspierających i liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej

Gminy:	31.12.2015		31.12.2016		31.12.2017	
1	2		3		4	
	Liczba rodz. wsp	Liczba rodzin	Liczba rodz.wsp	Liczba rodzin	Liczba rodz.wsp.	Liczba rodzin
	1	2	3	4	5	6
Miasto Sieradz	0	0	0	0	0	0
Błaszki	2	2	1	3	0	0
Warta	0	0	0	0	0	0
Złoczew	0	0	0	0	0	0
Braszewice	0	0	0	0	0	0
Brzeźnio	0	0	0	0	0	0
Burzenin	0	0	0	0	0	0
Goszczanów	0	0	0	0	0	0
Klonowa	0	0	0	0	0	0
Sieradz (gmina)	0	0	0	0	0	0
Wróblew	0	0	0	0	0	0

Z informacji nadesłanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że najczęściej stosowaną formą wsparcia rodziny biologicznej jest objęcie osób pracą asystenta rodziny. Taką formę wsparcia stosują wszystkie ośrodki pomocy społeczne. Sytuacja uległa poprawie, gdyż na początku obowiązywania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (2012 rok) zatrudnienie asystentów rodziny było stosowane tylko w największych gminach – miejskich i miejsko-gminnych.

Zbyt mało stosowaną formą wsparcia jest obejmowanie dzieci opieką placówek wsparcia dziennego działających na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz pomocą rodzin wspierających - tylko dwa ośrodki pomocy społecznej stosowały takie formy wsparcia.

Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w powiecie sieradzkim, w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej

Podstawowe dane statystyczne w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej za okres 2015-2017

Tabela nr 4

Ogólna liczba rodzinnych form pieczy zastępczej i przebywających w nich dzieci w powiecie sieradzkim w latach 2015 – 2017 (okresy 12 miesięcy od I do XII każdego roku)

	2015r.		2016r.		2017r.	
Rodzaj rodziny	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	84	120	82	115	80	106
Rodziny zastępcze niezawodowe	51	67	47	62	44	58
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	6	29	6	27	5	24
Zawodowe „zwykłe”	4	17	4	19	4	19
Specjalistyczne	1	3	1	3	0	0
O charakterze pogotowia rodzinnego	1	9	1	5	1	5
Rodzinne domy dziecka	0	0	0	0	1	7
Ogółem	141	216	135	204	130	195

W okresie trzech ostatnich lat zmniejszyła się liczba rodzin zastępczych (141 w 2015 roku, w następnym roku 135 a w ubiegłym 130) i umieszczeń dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (z 216 w roku 2015 do 195 w roku ubiegłym). W 2017 roku przestała funkcjonować jedna z zawodowych rodzin zastępczych tj. rodzina zawodowa specjalistyczna, która zrezygnowała z tej funkcji i stała się rodziną zastępczą niezawodową. Natomiast w 2017 roku w powiecie sieradzkim powstała nowa forma rodzinnej pieczy zastępczej tj. rodzinny dom dziecka, który w ubiegłym roku objął pieczę zastępczą 7-ro dzieci).

Tabela nr 5

Liczba powstałych rodzin zastępczych i dzieci, które po raz pierwszy trafiły do rodzinnej pieczy zastępczej w latach: 2015-2017

	2015	2016	2017
Liczba powstałych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	13	13	13
Liczba umieszczonych dzieci	22	24	26

W ciągu trzech ostatnich lat liczba powstających rodzinnych form pieczy zastępczej utrzymuje się na stałym poziomie, jak również liczba dzieci, które trafiły do pieczy zastępczej.

Tabela nr 6

Liczba umieszczeń dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015-2017:

	2015	2016	2017
Rodziny zastępcze spokrewnione	10	11	9
Rodziny zastępcze niezawodowe	4	6	6
Rodziny zastępcze zawodowe	8	7	4
Rodzinne domy dziecka	0	0	7
Ogółem:	22	24	26

Najwięcej dzieci zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych, które zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, są tworzone przez dziadków dzieci oraz rodzeństwo dzieci, najmniej w rodzinach zastępczych niezawodowych tworzonych przez dalszą rodzinę dzieci lub osoby zupełnie obce. W 2017 roku mniej dzieci potrzebowało umieszczenia w rodzinach zastępczych zawodowych (tylko 4). W ubiegłym roku – w nowej formie pieczy zastępczej tj. rodzinnym domu dziecka – miejsce znalazło 7 dzieci.

Tabela nr 7

Liczba umieszczeń dzieci, z poszczególnych gmin powiatu sieradzkiego, w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2015-2017:

Gminy:	2015	2016	2017
Miasto Sieradz	13	7	10
Błaszki	0	5	0
Warta	0	0	4
Złoczew	0	1	1
Brąszewice	0	2	0
Brzeźnio	1	0	0
Burzenin	2	0	1
Goszczanów	2	1	0
Klonowa	0	1	0
Sieradz (gmina)	0	2	2
Wróblew	0	0	0
Inne powiaty	4	5	8
Ogółem:	22	24	26

Wśród gmin powiatu sieradzkiego najwięcej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej pochodziło z miasta Sieradza a także z terenu innych powiatów. Jedyną gminą, która w ostatnich trzech latach nie umieściła żadnego dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej była gmina Wróblew.

Tabela nr 8

Napływ dzieci w powiecie sieradzkim do rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017:

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
¹	²	³	⁴
Z rodziny naturalnej	18	16	18
Z rodzinnej pieczy zastępczej	4	5	1
Z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	7
Inne	0	3	0
Ogółem:	22	24	26

Najwięcej dzieci trafia do rodzinnej pieczy zastępczej bezpośrednio z rodziny naturalnej.

Tabela nr 9

Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wg stanu na 31 grudnia w latach 2015-2017

Dzieci w wieku:	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
1	2	3	4
Poniżej 1 roku	2	3	2
Od 1 roku – 3 lat	14	9	6
4-6 lat	13	18	14
7-13 lat	43	36	48
14-17 lat	55	51	48
Powyżej 18 roku życia	53	52	44
Ogółem:	180	169	162

Tabela nr 10

Odpływ dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017:

	2015	2016	2017
Liczba rozwiązanych rodzin zastępczych	22	18	16
Liczba dzieci w tych rodzinach	39	35	33

Tabela nr 11

Odpływ dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017 (przyczyny)

Przyczyny:	2015	2016	2017
1	2	3	4
Powrót do rodziny naturalnej	13	5	2
Umieszczenie w innej rodzinnej pieczy zastępczej	2	4	1
Umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	4	6	0
Adopcja	6	0	8
Usamodzielnienie	12	17	20
Inne	2	3	2
Ogółem:	39	35	33

Podsumowując powyższe trzy tabele stwierdzić należy, że w rodzinnej pieczy zastępczej największą grupę wychowanków stanowią dzieci wieku powyżej 14 roku życia. Bardzo liczną grupę stanowią także pełnoletni wychowankowie, którzy pomimo uzyskania pełnoletności zdecydowali się na dalszy pobyt w pieczy zastępczej, stąd też najczęstszą przyczyną opuszczenia pieczy zastępczej jest usamodzielnienie i zakończenie pobytu w pieczy zastępczej. Wśród dzieci, które nie ukończyły 18 roku życia, powody opuszczenia pieczy zastępczej rozkładają się równomiernie i są to: powrót do rodziców biologicznych, adopcja lub umieszczenie w innej formie pieczy zastępczej (w innej rodzinie zastępczej bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej).

Tabela nr 12

Wydatki poniesione na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie sieradzkim:

Rok	2015	2016	2017
kwota (w zł)	2 513 206	2 425 997	2 482 218

Tabela nr 13

Dzieci pochodzące z powiatu sieradzkiego przebywające w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2015 - 2017:

2015 r.		2016 r.		2017 r.	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
13	21	13	19	12	14

Tabela nr 14

Wydatki poniesione na utrzymanie dzieci pochodzących z powiatu sieradzkiego przebywających w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów:

Rok	2015	2016	2017
kwota (w zł)	263 560	226 104	212 922

Tabela nr 15

Dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie powiatu sieradzkiego w latach 2015 - 2017:

2015 r.		2016 r.		2017 r.	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
20	29	19	27	19	26

Tabela nr 16

Dochody powiatu sieradzkiego z tytułu zwrotu wydatków za pobyt w rodzinach zastępczych dzieci pochodzących z innych powiatów:

rok	2015	2016	2017
kwota (w zł)	318 660	293 102	309 661

Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w powiecie sieradzkim, w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej (dane statystyczne)

Tabela nr 17

Poniższa tabela ilustruje liczbę umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na przestrzeni trzech ostatnich lat (2015-2017)

Nazwa placówki	2015	2016	2017
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Rafałowie	8	9	0
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	8	8	0
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Tomisławicach	10	3	1
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	4	2	1
Katolicka Placówka Opiekuńczo Wychowawcza "Dom Świątełko" w Godynicach	1	5	0
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	0	5	0

Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z poszczególnych gmin powiatu sieradzkiego.

Tabela nr 18

Gminy:	2015	2016	2017
Miasto Sieradz	8	10	0
Brzeźnio	0	0	1
Burzenin	0	0	0
Warta	0	0	0
Złoczew	0	0	0
Wróblew	4	0	0
Kłonowa	0	0	0
Sieradz (gmina)	0	0	0
Brąszewice	0	5	0
Błaszki	0	0	0
Goszczanów	0	0	0
Ogółem:	12	15	1

Powyższe zestawienie obrazuje stałą i niewysoką liczbę dzieci pochodzących z terenu powiatu sieradzkiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, natomiast pozostałe dzieci pochodzą z innych powiatów, które ponoszą wydatki na ich utrzymanie.

Poniżej tabela przedstawia liczbę dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu sieradzkiego w latach:

Tabela nr 19

Nazwa placówki	2015	2016	2017
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Rafałowie	36	33	26
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	18	20	17
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Tomisławicach	28	28	21
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	16	17	14

Katolicka Placówka Opiekuńczo Wychowawcza "Dom Światłko" w Godynicach	20	25	12
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	12	17	10

Ilość placówek opiekuńczo-wychowawczych obecnie zaspokaja potrzeby Powiatu Sieradzkiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Z powyższej tabeli zaobserwować można niewysoką liczbę dzieci pochodzących z terenu powiatu sieradzkiego w porównaniu do ogółu wychowanków jednak w każdej z placówek w ciągu całego roku przebywało co najmniej 30 dzieci, co wskazuje na potrzebę organizowania tego typu opieki. Większość wychowanków stanowią, ci którzy przebywają w placówce opiekuńczo-wychowawczej przez kilka lat. Wynika to z faktu, że istnieją bardzo małe szanse powrotu dzieci do domu rodzinnego bądź umieszczenia w rodzinie zastępczej czy też adopcyjnej. Do wyżej wymienionych placówek opiekuńczo-wychowawczych w pierwszej kolejności kierowane są dzieci z terenu powiatu sieradzkiego. W przypadku wolnych miejsc przyjmowane były dzieci z terenu innych powiatów (do dnia 31.12.2016 r.). Powiat Sieradzki nie przyjmuje dzieci z innych powiatów od dnia 01.01.2017 r. w związku ze zbliżającym się terminem przekształceń organizacyjnych w obowiązujące standardy wynikające z art. 95 ust.3 i art. 230 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm).

Napływ dzieci w powiecie sieradzkim do instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017.

Tabela nr 20

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
z rodziny naturalnej	16	10	0
z rodzinnej pieczy zastępczej	2	6	0
z instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
Inne	1	1	1
Ogółem:	19	17	1

Należy zauważyć, iż najwięcej dzieci trafiało w ciągu trzech ostatnich lat do instytucjonalnej pieczy zastępczej z rodziny naturalnej. Takie dane przekonują, że placówki opiekuńczo-wychowawcze są nadal potrzebne i zapewniają opiekę dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych i zastępczych.

Poniżej przedstawiono jak kształtował się na przestrzeni trzech ostatnich lat **odpływ dzieci z instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017.**

Tabela nr 21

Lp.	Wyszczególnienie	<u>Liczba dzieci, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą</u>		
		2015	2016	2017
1	2	3	4	5
1.	Dzieci do 18 roku życia z tego, które:	11	10	5
1.1	powróciły do rodziny naturalnej	5	8	1
1.2	zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	2	0	1
1.3	zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	2	0
1.4	zostały przysposobione	2	0	3
1.5	zostały umieszczone w MOW	0	0	0
1.6	Inne	2	0	0
2.	Dzieci powyżej 18 roku życia z tego, które:	7	11	6
2.1	powróciły do rodziny naturalnej	1	4	4
2.2	założyły własne gospodarstwo domowe w tym:	4	4	2
2.2.1	wyjechały za granicę	0	0	0
2.3	Inne	2	3	0

Analizując przedstawioną tabelę należy stwierdzić, iż następuje wzrost liczby dzieci powracających z instytucjonalnej pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych. W ciągu trzech lat najwięcej dzieci do 18 roku życia zakończyło swój pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej z powodu powrotu do rodziny naturalnej (14 dzieci). 5 dzieci w wieku do 18 roku życia zostało przysposobionych.

Tabela nr 21

Wiek dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu sieradzkiego (stan na dzień 31.12.2017 r.)

Nazwa placówki	Stan na dzień 31.12.2017 r.
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Rafałówce:	
- liczba dzieci w wieku poniżej 1 roku	0
- liczba dzieci w wieku od 1 roku – 3 lat	0
- liczba dzieci w wieku 4-6 lat	0
- liczba dzieci w wieku 7 – 13 lat	5
- liczba dzieci w wieku 14-17 lat	10
- liczba młodzieży w wieku 18-24 lat	5
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Tomisławicach:	
- liczba dzieci w wieku poniżej 1 roku	0
- liczba dzieci w wieku od 1 roku – 3 lat	0
- liczba dzieci w wieku 4-6 lat	0
- liczba dzieci w wieku 7 – 13 lat	5
- liczba dzieci w wieku 14-17 lat	10
- liczba młodzieży w wieku 18-24 lat	3
Katolicka Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Dom Światelko" w Godynicach:	
- liczba dzieci w wieku poniżej 1 roku	0
- liczba dzieci w wieku od 1 roku – 3 lat	2
- liczba dzieci w wieku 4-6 lat	2
- liczba dzieci w wieku 7 – 13 lat	3
- liczba dzieci w wieku 14-17 lat	4
- liczba młodzieży w wieku 18-24 lat	1

Jak wynika z powyższych danych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w każdej z placówek przebywały głównie dzieci w wieku 14-17 lat. Cieszy natomiast fakt, że liczba dzieci w wieku 7-13 lat jest stosunkowo niewielka w porównaniu z ogólną liczbą wychowanków.

Sprawozdanie z realizacji działań zawartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej:

Rok 2015

W 2015 r. 7 osób ukończyło szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zgłaszających gotowość prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Wśród tej grupy osób 4 stanowiły osoby, którym Sąd już powierzył tymczasowo funkcję rodziny zastępczej, natomiast 3 osoby, były kandydatami do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W 2015 roku rozpoczęto procedurę kwalifikacyjną w stosunku do tych 3 osób obejmującą oprócz wyżej wymienionego szkolenia także diagnozę psychologiczno – pedagogiczną. W wyniku przeprowadzonej procedury kwalifikacyjnej, 2 osoby otrzymały pozytywną kwalifikację do pełnienia zadań osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka.

W 2015 roku, w związku z toczącymi się postępowaniami sądowymi dotyczącymi utworzenia rodzin zastępczych oraz procedurą kwalifikacyjną kandydatów prowadzoną w PCPR, sporządzono łącznie **17 opinii psychologa dotyczących kandydatów i ich predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej**. Oprócz opinii wystawianej przez psychologa, kandydatury tych osób były poddane analizie sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej.

27 maja 2015r. w ramach Obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego zorganizowano spotkanie w Powiatowej Bibliotece Publicznej w Sieradzu dla rodzin zastępczych z terenu naszego powiatu. W ramach spotkania został zaprezentowany m.in. wykład specjalisty z Narodowej Sieci Leczenia Zaburzeń Regulacji Emocji i Stresu Traumatycznego Dzieci i Młodzieży w Katowicach. Spotkanie było dobrą okazją do złożenia podziękowań dla osób pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej za tak ważną pracę wykonywaną na rzecz dzieci. Relacja z tego spotkania miała miejsce na antenie Naszego Radia.

11 lipca 2015r. pracownicy PCPR w Sieradzu towarzyszyli wolontariuszom Fundacji Innowolis w Łodzi w akcji promującej rodzicielstwo zastępcze w woj. łódzkim. W ramach akcji w dwóch miastach (Sieradz i Warta) rozdawane były ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze.

W trakcie całego roku 2015, pracownicy PCPR kolportowali na terenie powiatu sieradzkiego ulotki i plakaty promujące rodzicielstwo zastępcze.

Rok 2016

W zakresie tworzenia warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, w okresie 2016 roku, zrealizowano następujące działania w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego:

- zakup i rozprowadzanie plakatów „Może jest miejsce między wami”
- umieszczenie wymienionego plakatu na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Sieradzu oraz PCPR w Sieradzu
- artykuł w tygodniku „Nad Wartą” z dnia 3 czerwca 2016r.
- zorganizowanie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego (2-dniowego: 30 maja i 31 maja 2016r.):

W dniu 30 maja zaproszono rodziców zastępczych wraz z dziećmi na Mszę Św. w kościele Najświętszego Serca Jezusowego w Sieradzu, której przewodniczył ojciec Tomasz Nowak OP – Przeor Zakonu Dominikanów w Łodzi. Po Mszy Św. ojciec Tomasz Nowak wygłosił konferencję dla rodziców zastępczych i ich wychowanków.

W dniu 31 maja 2016r. zorganizowano spotkanie z rodzinami zastępczymi w Powiatowej Bibliotece Publicznej w Sieradzu. Podczas spotkania rodziny zastępcze mogły m.in. wysłuchać wykładu pana Tomasza Bilickiego z Fundacji Innopolis w Łodzi pt. „Jak motywować siebie i innych” - relacja z tego spotkania odbyła się na antenie „Naszego Radia”

- dwukrotne wystąpienie Dyrektora PCPR w rozgłośni „Naszego Radia” dotyczące tematyki rodzicielstwa zastępczego

- audycja w sieradzkiej telewizji osiedlowej, w której wystąpił Dyrektor PCPR oraz zawodowa rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie Sieradza
- audycja w telewizji Łódź „W społecznym Labiryncie”, w której przedstawiona została zawodowa rodzina zastępcza – pogotowie rodzinne, funkcjonująca na terenie powiatu sieradzkiego
- piknik zorganizowany przez firmę Polpharma na terenie MOSiR w Sieradzu, w którym brały udział rodziny zastępcze wraz z dziećmi oraz wychowankowie domów dziecka
- zakup gadżetów, kalendarzy i ulotek „Rodziny zastępcze – dobrze jest Was mieć”, promujących rodzicielstwo zastępcze, które były rozprowadzane w ramach akcji promocyjnej na terenie całego powiatu oraz w grudniu 2016r. w Galerii Dekada w Sieradzu.

W związku z toczącymi się postępowaniami sądowymi dotyczącymi utworzenia rodzin zastępczych oraz procedurą kwalifikacyjną kandydatów prowadzoną w PCPR, **opracowano łącznie 13 opinii wystawionych przez psychologa dotyczących posiadania przez kandydatów predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.**

W I półroczu 2016 roku przeprowadzono szkolenie dla kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej niezawodowej w okresie 08.04.2016-17.06.2016. W szkoleniu uczestniczyło 5 osób. Szkolenie prowadziło dwóch psychologów zatrudnionych w PCPR w Sieradzu, którzy posiadali uprawnienia trenerskie do przeprowadzania tego typu szkoleń - na podstawie programu szkoleniowego „Rodzina”.

W II półroczu 2016r. szkolenie kandydackie zostało zorganizowane przez Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Łodzi i uczestniczyły w nim 2 osoby ubiegające się o pełnienie rodziny zastępczej niezawodowej.

20 grudnia 2016 roku zawarto umowę z jedną z kandydatek, która przeszła pozytywnie procedurę kwalifikacyjną, na prowadzenie - od 1 stycznia 2017r. – rodzinnego domu dziecka.

Rok 2017

- dalsze funkcjonowanie plakatu promującego rodzicielstwo zastępcze na stronie internetowej Starostwa Powiatowego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
- zorganizowanie Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w formie pikniku dla rodzin zastępczych i dzieci w Ośrodku Wypoczynkowym w Rudzie, w dniu 19 maja 2017r. – relacja z tego wydarzenia odbyła się na antenie Naszego Radia
- w czasie Sieradz Open Hair Festival pracownicy PCPR wraz z przedstawicielami Fundacji Innopolis w Łodzi, rozdawali ulotki tej Fundacji promujące rodzicielstwo zastępcze pn „Superman i Spiderman wychowali się w rodzinie zastępczej” oraz własne ulotki PCPR
- zakup przez PCPR kalendarzy, plakatów i ulotek zawierających hasło „Zostań rodziną zastępczą, pomóż zrealizować marzenia”, które są rozprowadzane na terenie powiatu.

W związku z toczącymi się postępowaniami sądowymi dotyczącymi utworzenia rodzin zastępczych oraz procedurą kwalifikacyjną kandydatów prowadzoną w PCPR, **opracowano łącznie 22 opinie wystawione przez psychologa dotyczące posiadania przez kandydatów predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.**

W 2017 roku szkolenia dla kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej zostało zorganizowane przez Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Łodzi. Szkolenie ukończyły 4 osoby ubiegające się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz 2 osoby będące kandydatami do sprawowania funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Porównanie założonego w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 limitu rodzin zastępczych zawodowych z faktyczną liczbą rodzin zastępczych zawodowych.

Planowany limit

Rok Kalendarzowy			
	2015r.	2016r.	2017r.
Planowany limit rodzin zastępczych	8	9	10

Faktyczna liczba rodzin zastępczych zawodowych

Rok Kalendarzowy			
	2015r.	2016r.	2017r.
Liczba rodzin zastępczych zawodowych	6	6	5

W ciągu trzech lat funkcjonowania poprzedniego Powiatowego Programu (2015-2017) odnotowano spadek ogólnej liczby rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci. Wynika to z przedstawionych tabel nr 4, nr 8, nr 10 - więcej dzieci z rodzin zastępczych ubyłoby niż przybyło.

W roku 2015 – powiat musiał zapewnić opiekę 8 dzieciom, w 2016 roku – 7 dzieciom, a w 2017 roku 5 dzieciom. Potrzeba zapewnienia przez powiat miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej dotyczy m.in. takich sytuacji jak pozostawienie dziecka w szpitalu bezpośrednio po urodzeniu, odebranie dzieci rodzinie biologicznej na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, rezygnacja z pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Potrzebę znalezienia miejsca pieczy zastępczej dla tych dzieci zabezpieczyła istniejąca baza rodzin zastępczych zawodowych i rodzinny dom dziecka funkcjonujące w naszym powiecie. Nie było potrzeby dochodzenia do liczby 10 rodzin zastępczych zawodowych w 2017 roku ze względu na brak dzieci.

Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych w 2017 roku było spowodowane rezygnacją rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej z pełnienia tej funkcji w sposób zawodowy i przekształceniem się tej rodziny w rodzinę zastępczą niezawodową.

W wyniku podejmowanych działań promujących rodzicielstwo zastępcze:

- w 2015 roku kontakt z PCPR nawiązało kilka osób zainteresowanych utworzeniem rodziny zastępczej, lecz ostatecznie nie potwierdziły one swojej ostatecznej decyzji lub już na etapie zgłoszenia zostali zdyskwalifikowani ze względu na niespełnianie warunków dla kandydatów na rodziny zastępcze. Pozytywnie procedurę kwalifikacyjną przeszło dwóch kandydatów, którzy otrzymali zaświadczenie kwalifikacyjne do prowadzenia rodzinnego domu dziecka

- w 2016 roku z oficjalnym wnioskiem o ustanowienie rodziną zastępczą wystąpiło jedno małżeństwo, w stosunku do którego w 2016 roku rozpoczęła się procedura kwalifikacyjna zakończona w 2017r. pozytywnie. Z wnioskiem o utworzenie rodziny zastępczej zawodowej wystąpiła także jedna niezawodowa rodzina zastępcza, która zgłosiła chęć przekształcenia się w zawodową rodzinę zastępczą – ta rodzina nie otrzymała od organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pozytywnej decyzji

- w 2017 roku wniosek utworzenia rodziny zastępczej zawodowej zgłosiło jedno małżeństwo, ale kandydaci ci nie przeszli pozytywnie procedury kwalifikacyjnej – nie otrzymali pozytywnej opinii psychologa dotyczącej predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

1 stycznia 2017r. rozpoczął funkcjonowanie w naszym powiecie rodzinny dom dziecka.

Tak więc na dzień opracowywania niniejszego programu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu posiada kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej, która powinna rozpocząć funkcjonowanie w 2018 roku oraz jedną kandydatkę do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Kandydaci ci będą uruchamiani z chwilą zaistnienia potrzeby umieszczenia w stworzonych przez nich zastępczych środowiskach rodzinnych, dzieci.

Wyjaśniając niespełnienie zakładanego limitu rodzin zastępczych zawodowych zwrócić uwagę należy na fakt, że zgodnie z art. 56 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, umowy, o których mowa w art. 54 ust. 1 i 2 zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej. Umowy wymienione we wspomnianym art. 54 ust. 1 i 2 dotyczą tylko takich sytuacji, gdy funkcjonujące rodziny zastępcze niezawodowe wystąpią z wnioskiem o przekształcenie ich w rodziny zastępcze zawodowe. W latach obowiązywania poprzedniego Programu (2015-2017) ani jedna rodzina zastępcza niezawodowa nie wystąpiła z wnioskiem o zawarcie z nią umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

W pozostałych przypadkach z kandydatami spełniającymi warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej zawiera się umowę bez względu na obowiązujący limit, a najważniejszym uzasadnieniem powołania takiej rodziny zastępczej powinny być potrzeby środowiska lokalnego.

Zapewnienie wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą

Rok 2015

Udzielane było poradnictwo psychologiczne w ramach indywidualnych konsultacji dla rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej. Poradnictwo miało na celu zapewnianie rodzinom zastępczym pomocy w wypełnianiu przez nich zadań dotyczących opieki nad dziećmi. **W 2015 roku w ramach poradnictwa psychologicznego odbyło się 119 spotkań.**

Dla istniejących rodzin zastępczych opracowano 11 opinii o predyspozycjach i motywacjach do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W ramach podnoszenia kompetencji wychowawczych istniejących rodzin zastępczych, **w 2015 roku zorganizowano trening wychowawczy „Jak mówić żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły”.** Uczestniczyło w nim 12 rodzin zastępczych.

W związku z doskonaleniem umiejętności opiekuńczych w 2015 roku zorganizowano również szkolenie dla zawodowych rodzin zastępczych funkcjonujących w naszym powiecie. Wzięło w nim udział 5 rodzin zastępczych zawodowych.

W 2015 roku opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej objętych zostało 53 rodziny zastępcze, w których wychowywało się 93 dzieci.

W 2015 roku **1** rodzina zastępcza (pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego) skorzystała z możliwości **czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi w związku z wypoczynkiem.** Opiekę nad dziećmi przejęły wtedy inne rodziny zastępcze zawodowe, którym powierzono pełnienie funkcji rodzin pomocowych – **zawarto 4 umowy dotyczące pełnienia zadań rodziny pomocowej.**

W 2015r. **2** rodziny zastępcze zawodowe skorzystały także z możliwości **zatrudnienia osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich; zawarto łącznie 6 takich umów.**

W omawianym roku, PCPR był organizatorem spływu kajakowego rzeką Wartą, który odbył się w dniu 22 sierpnia 2015r. i był organizowany dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą. W spływie wzięło udział 16 osób (rodziny zastępcze i dzieci).

W 2015 roku PCPR opracował projekt pod nazwą „Po stronie rodziny – rozwój usług na rzecz rodzin zastępczych w powiecie sieradzkim”. Projekt uzyskał akceptację instytucji nadzorującej (Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi) i pozyskane zostały środki unijne na realizację tego projektu na okres od I 2016r. do IX 2017r. Projekt przewidywał szereg działań dotyczących jakościowego wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie sieradzkim.

- liczba posiedzeń w 2015 roku dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej - **177**

Rok 2016

W roku 2016 **wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej** objętych było ogółem **55 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 93 dzieci.**

Liczba posiedzeń dotyczących ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - **161.**

W stosunku do **trzech zawodowych rodzin zastępczych** zawarto – na ich prośbę – umowy **dotyczące zatrudnienia osób do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. W całym 2016 roku zawarto łącznie 5 takich umów.**

W związku z prośbą zawodowej rodziny zastępczej (pogotowia rodzinnego) udzielono tej rodzinie zastępczej **urlopu związanego z możliwością czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi.**

Podczas urlopu pogotowia rodzinnego, funkcję rodzin pomocowych dla dzieci pełniły inne zawodowe rodziny zastępcze. **Rodzin pomocowych w 2016 roku było 2 i objęły one opieką pięcioro dzieci ze wspomnianej rodziny zastępczej pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.**

24 listopada 2016r. zorganizowano w PCPR w Sieradzu szkolenie dla rodzin zastępczych, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz pracowników PCPR, będących opiekunami usamodzielnienia pn „Wspieranie usamodzielnienia – perspektywy, przepisy, praktyka”. W szkoleniu uczestniczyło **18 osób**. Szkolenie było prowadzone przez Fundację Robinson Crusoe w Warszawie, zajmującej się wspieraniem młodzieży z instytucji opieki zastępczej.

W 2016 roku PCPR w Sieradzu rozpoczęło realizację projektu unijnego „Po stronie rodziny – rozwój usług na rzecz rodzin zastępczych w powiecie sieradzkim”. W ramach tego projektu zrealizowano następujące działania:

Konsultacje psychologiczne dla rodzin zastępczych i ich wychowanków

Celem konsultacji była przesiewowa diagnoza zaburzeń psychicznych u podopiecznych, analiza czynników ryzyka oraz ocena dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży. Liczba uczestników konsultacji – 194.

Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych (babć i dziadków) z elementami psychoedukacji.

Zadanie to polegało na organizowaniu spotkań dla wymienionej grupy osób raz w miesiącu – w 2016 roku było organizowane od IV do XIII. Oferta została zaadresowana do babć i dziadków sprawujących rodzinną pieczę zastępczą nad swoimi wnukami. Ideą grupy wsparcia jest samopomoc – korzystanie z emocjonalnego, społecznego wsparcia. Szczególnie ważnym obszarem pracy tej grupy wsparcia jest możliwość przepracowania straty w przypadku śmierci lub choroby syna lub córki – rodzica biologicznego wychowanka umieszczonego w pieczy zastępczej. Inny ważny aspekt to praca nad problematyką współzależnienia - jeśli syn czy córka nadużywają alkoholu.

Zajęcia w ramach tej grupy wsparcia prowadzone były przez psychologa, który był zatrudniony w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sieradzu. Z tego działania w 2016 roku, skorzystało 13 osób. Oprócz psychologa prowadzącego tę grupę wsparcia, trzy razy zajęcia były prowadzone także przez innych specjalistów: prawnika i instruktora technik relaksacyjnych.

Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, spokrewnionych – z elementami psychoedukacji.

W grupie uczestniczyły osoby znajdujące się w różnych momentach funkcjonowania rodziny zastępczej, rodziny z różnymi doświadczeniami, przez co możliwe było uzyskiwanie i dawanie wsparcia w konkretnych przypadkach. W ramach grupy wsparcia realizowane były również elementy psychoedukacji poprzez warsztaty, spotkania ze specjalistami będące tematem zainteresowania rodzin zastępczych.

Zajęcia w ramach tej grupy prowadzone były przez psychologa zatrudnionego z zewnątrz. Z tego działania w 2016 roku skorzystało 11 osób.

Oprócz psychologa prowadzącego tę grupę wsparcia, sześć razy zajęcia były prowadzone także przez innych specjalistów: prawnika, terapeuty ds. uzależnień oraz instruktora technik relaksacyjnych.

Wypoczynek letni dla wychowanków rodzin zastępczych w wieku 14-18 lat.

W okresie od 8 sierpnia 2016r. do 14 sierpnia 2016r. zorganizowano wyjazd dla wychowanków rodzin zastępczych, w którym uczestniczyło 20 osób. Zadanie to było zlecone instytucji zajmującej się organizowaniem wyjazdów wakacyjnych dla młodzieży. Organizacją wypoczynku zajęło się Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Sieradzu. Wyjazd odbywał się na terenie województwa łódzkiego.

Szkolenie opiekunów zastępczych w zakresie kompetencji wychowawczych „Szkoła rodziców i wychowawców”.

W okresie od 12 września 2016r. do 28 listopada 2016r. zorganizowano cykl warsztatów dla rodziców zastępczych – szkoła rodziców i wychowawców. Celem warsztatów było dostarczenie uczestnikom narzędzi do lepszego porozumiewania się z dzieckiem. W czasie zajęć uczestnicy zajmowali się codziennymi sytuacjami dotyczącymi relacji z dzieckiem, poświęcali uwagę sposobom komunikowania się, wyrażania uczuć, sposobom stawiania zakazów i nakazów i egzekwowania ich. Uczestnictwo w warsztatach było okazją do zapoznania się z reagowaniem na trudne emocjonalne zachowanie dziecka i zwiększenie skuteczności swoich oddziaływań wychowawczych.

Szkolenie ukończyło 7 osób stanowiących rodziny zastępcze.

Szkolenie prowadził pedagog zatrudniony w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sieradzu, posiadający certyfikat realizatora programu Szkoła dla Rodziców i Wychowawców.

Wielospecjalistyczna terapia dzieci – wsparcie rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego dla dzieci w wieku od 0 do 6 lat.

Realizacja tych zajęć odbywała się od września 2016r. i planowana była do czerwca 2017r.

W ramach tej usługi prowadzone były zajęcia dla dzieci dotyczące rozwoju motorycznego, stymulacji polisensorycznej, rozwoju mowy, orientacji i poruszania się w przestrzeni, umiejętności samoobsługi i funkcjonowania w środowisku społecznym. Zajęcia były dobrane indywidualnie w zależności od zaobserwowanych opóźnień rozwojowych u dzieci. Każde dziecko uczestniczące w tym działaniu miało zajęcia jeden raz w tygodniu. Z tej usługi w 2016 roku skorzystało 10 dzieci. Realizacja tego działania została zlecona Stowarzyszeniu na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych Dary Losu w Sieradzu

Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci

Zajęcia polegały na przeprowadzeniu dla grupy dzieci cotygodniowych dwugodzinnych sesji socjoterapeutycznych w okresie od września 2016r. i planowo do czerwca 2017r. Zajęcia polegały na grupowej pracy warsztatowej ze szczególnym naciskiem na poszerzenie kompetencji w obszarach komunikacji, asertywności, profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania agresji.

Zajęcia prowadzone były przez pedagoga zatrudnionego z zewnątrz, posiadającego m.in. ukończone Studium Profesjonalnej Psychoterapii i Trening zastępowania agresji. W zajęciach tych w 2016 roku uczestniczyło 10 osób.

Rok 2017

W roku 2017 **wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej** objętych było ogółem **57 rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, w których przebywało łącznie 101 dzieci.**

Liczba posiedzeń dotyczących ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych - **203.**

Dwie zawodowe rodziny zastępcze korzystały z zatrudnienia osób do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich- na podstawie umów zawartych w ubiegłych latach (jedna rodzina zastępcza do 31.05.2017r. a druga rodzina zastępcza do 20.07.2017r.)

9 stycznia 2017r. zawarto umowę na **zatrudnienie osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinnym domu dziecka.** Rodzinny dom dziecka do końca 2017 roku korzystał z pomocy tej osoby.

W związku z prośbą zawodowej rodziny zastępczej (pogotowia rodzinnego) udzielono tej rodzinie zastępczej **urlopu związanego z możliwością czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem.**

Podczas urlopu pogotowia rodzinnego, funkcję rodziny pomocowej dla dziecka pełnił rodzinny dom dziecka. W 2017r. funkcjonowała **1 rodzina pomocowa i objęła ona opieką 1 dziecko ze wspomnianej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.**

27 listopada 2017r. zorganizowano w PCPR w Sieradzu szkolenie dla rodzin zastępczych pn „Jak rozwiązywać trudne kwestie w opiece zastępczej”. W szkoleniu uczestniczyło **13 osób** tworzących rodziny zastępcze. Szkolenie było prowadzone przez Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Łodzi.

W ramach projektu „Po stronie rodziny – rozwój usług na rzecz rodzin zastępczych w powiecie sieradzkim” w 2017 roku zrealizowano następujące działania:

Konsultacje psychologiczne dla rodzin zastępczych i ich wychowanków.

Była to kontynuacja działania z 2016r. trwająca do września 2017r.
W 2017r. skorzystało z tego działania 206 osób.

Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych (babć i dziadków) z elementami psychoedukacji.

Była to kontynuacja działania z 2016r. trwająca do września 2017r.
W 2017r. skorzystało z tego działania 10 osób.

Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych, spokrewnionych – z elementami psychoedukacji.

Była to kontynuacja działania z 2016r. trwająca do września 2017r.
W 2017r. skorzystało z tego działania 11 osób.

Wypoczynek letni dla wychowanków rodzin zastępczych w wieku 14-18 lat.

W sierpniu 2017r. zorganizowano siedmiodniowy wyjazd dla wychowanków rodzin zastępczych, w którym uczestniczyło 20 osób w przedziale wiekowym 14-18 lat.

Szkolenie opiekunów zastępczych w zakresie kompetencji wychowawczych „Szkoła rodziców i wychowawców”.

W 2017 roku była to druga edycja tego szkolenia (pierwsza została zorganizowana w roku 2016). W 2017 roku z tego szkolenia skorzystało 9 osób tworzących rodziny zastępcze.

Wielospecjalistyczna terapia dzieci – wsparcie rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego dla dzieci w wieku od 0 do 6 lat.

Była to kontynuacja działania z 2016r. trwająca do czerwca 2017r.

W 2017r. skorzystało z tego działania 10 osób.

Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci

Była to kontynuacja działania z 2016r. trwająca do czerwca 2017r.

W 2017r. skorzystało z tego działania 10 osób.

Trening interpersonalny dla młodzieży z elementami arteterapii (15-18 lat)

Było to działanie, które trwało od stycznia 2017r. do czerwca 2017r. i było przeznaczone dla młodzieży wychowującej się w rodzinnej pieczy zastępczej w wieku 15-18 lat. Trening interpersonalny i warsztaty arteterapeutyczne miały na celu rozwój osobisty, pogłębienie związków z innymi ludźmi, wzrost umiejętności komunikacyjnych. Z tego działania w 2017r. skorzystało 12 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej.

Szkolenie podnoszące kwalifikacje opiekunów zastępczych (Wyjazdowe warsztaty dla ojców „Efektywne ojcostwo”).

Było to dwudniowe szkolenie zorganizowane w I kwartale 2017 roku przeznaczone dla ojców zastępczych. Miało na celu zwiększenie zaangażowania ojców zastępczych w sprawowanie opieki nad dziećmi i ich wychowania, poznanie umiejętności przydatnych do wzmocnienia więzi z dzieckiem. Z tego działania w 2017 roku skorzystało 10 ojców zastępczych.

Szkolenie podnoszące kwalifikacje opiekunów zastępczych (Wyjazdowe warsztaty dla matek „Ja kobieta”)

Było to trzydniowe szkolenie zorganizowane w I kwartale 2017 roku przeznaczone dla matek zastępczych. Miało na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu z realizowaniem roli opiekunki zastępczej oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości, które ma przełożenie na zdolność radzenia sobie z problemami napotkanymi w trakcie realizacji ról. W 2017 roku z tego działania skorzystało 20 matek zastępczych.

Sprawozdanie z realizacji działań dot. instytucjonalnej pieczy zastępczej zawartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017

Zgodnie z założeniami Programu na lata 2015-2017 było zachowanie systemu istniejącej instytucjonalnej pieczy zastępczej. Posiadana baza trzech placówek opiekuńczo-wychowawczych zabezpiecza potrzeby powiatu w zakresie umieszczania dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Na dzień 31 grudnia 2017 r. działały 3 placówki, co oznacza niezmienny stan liczby tych instytucji. Stan dzieci w poszczególnych placówkach przedstawiał się następująco:

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Rafałowie – 20 dzieci

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tomisławicach – 18 dzieci

Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Świąteczny” w Godynicach – 12 dzieci.

Wiek dzieci na dzień 31.12.2017 r. wyniósł odpowiednio:

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Rafałowie – od 7 do 24 lat

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tomisławicach – od 7 do 21 lat

Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Świąteczny” w Godynicach – od 1 roku i 11 miesięcy do 18 lat.

W ramach podejmowania działań umożliwiających przekształcenie się placówek opiekuńczo-wychowawczych w rodzinne formy pieczy zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego w latach 2015-2017 dostosowano Katolicką Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Dom Świąteczny” w Godynicach do osiągnięcia nowych uregulowań prawnych. Z dniem 01.01.2017 r. w/w Placówka została przeznaczona dla 12 wychowanków. Pierwsza w powiecie sieradzkim osiągnęła standard. Ponadto na naszym terenie z dniem 01.01.2017 r. utworzono Rodzinny Dom Dziecka dla 8 wychowanków – rodzinną formę pieczy zastępczej.

W zakresie kierowania do placówek dzieci nieobjętych systemem rodzinnej pieczy zastępczej i zapewnienia im całodobowej opieki i wychowania w okresie od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2017 r. umieszczono jedno dziecko i wydano jedno skierowanie.

Wydatki

Wydatki na utrzymanie dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. W ponoszeniu wydatków na dzieci umieszczone w pieczy po 1 stycznia 2012 roku partycypuje gmina właściwa z względu na miejsce zamieszkania dziecka.

Na dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej instytucje te otrzymują środki na utrzymanie dziecka, w kwocie odpowiadającej średnim miesięcznym kosztom utrzymania w placówce. Oblicza się je na podstawie rocznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie tych instytucji poniesionych w ubiegłym roku. Są one ustalane przez starostę i ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Natomiast z uwagi na fakt, że w placówkach publicznych większość wychowanków stanowią dzieci z innych powiatów, otrzymujemy zwrot poniesionych wydatków.

Tabela nr 22

Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w poszczególnych placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu sieradzkiego.

Placówka	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Rafałowie	4.970,00 zł	4.917,17 zł	5.210,71 zł
Placówka Opiekuńczo Wychowawcza w Tomisławicach	4.502,88 zł	4.516,61 zł	4.560,20 zł
Katolicka Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Dom Świąteczny" w Godynicach	3.127,43 zł	2.680,40 zł	2.675,23 zł

Wpływy od innych powiatów do budżetu powiatu sieradzkiego za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2015-2017 wyniosły:

2015 rok – 1.851.043,81 zł

2016 rok – 1.396,868 zł

2017 rok – 911.427,03 zł

Zwrot wydatków z gmin z terenu powiatu sieradzkiego za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017 wynosi:

2015 rok – 221.564,50 zł

2016 rok – 270.757,63 zł

2017 rok – 356.259,98 zł

Reasumując koszty utrzymania publicznych placówek opiekuńczo-wychowawczych są bardzo duże, ale przy racjonalnym zarządzaniu miejscami w tych placówkach, funkcjonowanie tych instytucji jest uzasadnione, z uwagi na fakt ciągłego zapotrzebowania na tego typu opiekę całodobową. Ponadto duży wkład w utrzymanie tych placówek wnoszą inne powiaty oraz gminy, których zobowiązania z tytułu pobytu dzieci w placówkach wzrastają corocznie z 10% do 30%, a w trzecim roku pobytu już do 50% wydatków miesięcznie na utrzymanie dziecka w placówce.

Osoby pełnoletnie opuszczające pieczę zastępczą

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

1. przyznaje się pomoc na:
 - a) kontynuowanie nauki
 - b) usamodzielnienie,
 - c) zagospodarowanie,
2. udziela się pomocy w uzyskaniu:
 - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
 - b) zatrudnienia,
3. zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Pomoc może mieć charakter pieniężny (przyznanie świadczenia pieniężnego) lub niepieniężny (pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej, pomoc prawna i psychologiczna).

Wydatki pieniężne na pomoc dla osób usamodzielnianych w latach: 2015-2017

I. Pomoc na kontynuowanie nauki

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota
2015	61	532	262.108,82
2016	61	527	260.621,51
2017	55	446	220.314,72

II. Pomoc na usamodzielnienie

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota
2015	11	11	49.428,00
2016	12	12	69.234,00
2017	17	17	86.046,00

III. Pomoc na zagospodarowanie

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota
2015	7	7	16.700,00
2016	11	11	25.000,00
2017	19	19	40.000,00

W stosunku do lat poprzednich zmianie nie uległa struktura form pomocy udzielanej osobom usamodzielnianym. W latach 2015-2017 wypłacono różniącą się liczbę świadczeń. W 2015 roku – 650 świadczeń, w 2016 roku – 550 świadczeń i w 2017 roku – 482 świadczenia.

Najwięcej wypłacono świadczeń pieniężnych na kontynuowanie nauki, a najmniej pomocy na zagospodarowanie. Najczęściej udzielaną formą pomocy była pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, co w dużej mierze jest też związane z ogólnym nastawieniem wychowanków głównie na kontynuację nauki.

W zakresie uzyskania warunków mieszkaniowych (pobyt w mieszkaniu usamodzielnienia) skorzystały:

- w 2015 roku - 1 osoba opuszczająca zawodową rodzinę zastępczą
- w 2016 roku - 1 osoba opuszczająca zawodową rodzinę zastępczą
- w 2017 roku - 1 osoba opuszczająca placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

Mieszkanie usamodzielnienia jest obiektem powiatu, a funkcje kontrolne nad mieszkaniem sprawuje dyrektor PCPR w Sieradzu. Mieszkanie zabezpiecza okresowe potrzeby pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. Przeznaczone jest dla dwóch osób. Do mieszkania może być skierowana osoba, która kontynuuje naukę i znajduje się w trudnej sytuacji mieszkaniowej i dochodowej.

Współpraca z Fundacją Robinson Crusoe w Warszawie

Fundacja Robinson Crusoe zajmuje się usamodzielnianiem i wszechstronnym wspieraniem młodzieży z instytucji opieki zastępczej (domy dziecka, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka) zagrożonej wykluczeniem społecznym. "Robinsonowie" (tak nazywa się podopiecznych Fundacji) potrzebują wsparcia zarówno w obszarze umiejętności społecznych jak i emocji.

W ciągu ponad 15 lat działalności, Fundacja wypracowała autorskie praktyczne programy usamodzielniania, które pozwalają młodzieży z placówek zaistnieć w lokalnej społeczności, w konstruktywny sposób i własną aktywnością przeciwdziałać stygmatyzacji. Fundacja działa na terenie całego kraju, gdzie zakłada lokalne centra usamodzielnienia tzw. Wehikuły Usamodzielnienia dla młodzieży powyżej 16 roku życia. Aktywizuje lokalne społeczności wokół idei współpracy z młodzieżą z trudnym startem życiowym. W powiecie sieradzkim w roku szkolnym 2015/2016 w Wehikule Usamodzielnienia brało udział 14 Robinsonów, natomiast w roku szkolnym 2016/2017 wsparciem Fundacji objętych było 18 osób z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a w roku szkolnym 2017/2018 udział w Wehikule bierze 17 wychowanków pieczy zastępczej.

Wnioski z analizy przedstawionych danych z realizacji zadań za okres 2015-2017:

- w okresie realizacji poprzedniego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej (2015-2017) odnotowano małą liczbę osób zainteresowanych utworzeniem zastępczego środowiska rodzinnego dla niespokrewnionych z sobą dzieci. Nie wszystkie osoby zgłaszające się w tej sprawie uzyskują także pozytywną decyzję Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – nie przechodzą pozytywnie procedury kwalifikacyjnej, co świadczy o tym, że zgłoszenie kandydatów wynika z braku świadomości celów pieczy zastępczej i małej wiedzy na temat trudności wykonywania pracy rodzica zastępczego. Wielu kandydatów nie ma świadomości, że charakter pieczy zastępczej jest tymczasowy i obliguje do utrzymywania kontaktów z rodziną biologiczną dzieci. Z tego powodu wiele osób rezygnuje w trakcie procedury kwalifikacyjnej lub nie przechodzi pozytywnie badań psychologicznych pod względem predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

- zmniejszyła się ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017 (tabela nr 4), odpływ dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej przewyższył napływ dzieci (tabela: nr 8 i nr 10). Niewątpliwie jest to efekt pracy z rodziną biologiczną na poziomie gmin (coraz więcej gmin zatrudnia asystentów rodziny) i traktowania – zgodnie z obowiązującymi przepisami – umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jako rozwiązanie ostateczne, które stosuje się po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości pracy z rodziną biologiczną. Na zmniejszenie się liczby dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej ma także fakt, że największą grupę wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej stanowią osoby w wieku 14-17 lat oraz powyżej 18-go roku życia, czego efektem jest duża liczba osób kończących pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej

- dwie sytuacje opisane powyżej spowodowały niewykonanie założonego limitu rodzin zastępczych zawodowych – nie było potrzeby uruchamiania nowych rodzin zastępczych zawodowych ze względu na brak dzieci. Istniejąca baza zawodowych rodzin zastępczych w powiecie oraz rodzinny dom dziecka zabezpieczyła potrzeby powiatu w tym zakresie. W ciągu trzech lat (2015-2017) nie było także potrzeby poszukiwania miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów

- w okresie obowiązywania poprzedniego Programu, w okresie od 01.01.2016 do 30.09.2017r., udało się wzbogacić system wsparcia dla istniejących rodzin zastępczych za pomocą pozyskania środków unijnych do opracowanego przez PCPR projektu „Po stronie rodziny – rozwój usług na rzecz rodzin zastępczych w powiecie sieradzkim”. Działania realizowane w tym projekcie poszerzyły ofertę pomocową dla osób sprawujących funkcję rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci

- ważną rolę w procesie zapewnienia opieki i wychowania dzieciom pełnią placówki opiekuńczo-wychowawcze. Z analizy przedstawionych danych wynika, iż posiadana baza trzech placówek opiekuńczo-wychowawczych zabezpiecza potrzeby powiatu w zakresie umieszczania dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.

Podjęmowanie działań zmierzających do dostosowania organizacji placówek do wymogów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej wymaga ewolucyjnej drogi przekształceń placówek opiekuńczo-wychowawczych. W procesie wymaganego ustawowo od 01.01.2021 r., gdzie maksymalnie będzie mogło przebywać w placówce 14 wychowanków, przekształcenie dwóch placówek tj. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Rafałowie i Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Tomisławicach spowoduje zmniejszenie liczby miejsc do 28. Należy zauważyć, iż najwięcej dzieci trafiało w ciągu trzech ostatnich lat do instytucjonalnej pieczy zastępczej z rodziny naturalnej. Takie dane przekonują, że placówki opiekuńczo-wychowawcze są nadal potrzebne i zapewniają opiekę dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych i zastępczych. Dlatego istnieje potrzeba zachowania istniejącej instytucjonalnej pieczy zastępczej na lata obowiązywania niniejszego programu i ewentualne zwiększenie liczby placówek w zależności od potrzeb Powiatu Sieradzkiego.

Cele i kierunki działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w latach 2018-2020

Cel główny

Zapewnienie opieki i wychowania w środowisku zastępczym dzieciom z rodzin, w stosunku do których dwa zadania pieczy zastępczej takie jak: praca z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny jak i dążenie do przysposobienia dziecka, nie zostały zrealizowane.

Cele szczegółowe:

Cel główny został rozwinięty o cele szczegółowe, których realizacja pozwoli zapewnić opiekę i wychowanie dzieciom w środowisku zastępczym, takie jak: tworzenie warunków do powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej, udzielanie podmiotom tworzącym rodzinne formy pieczy zastępczej odpowiedniego wsparcia, funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie jej organizacji do wymogów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej.

I Tworzenie warunków do powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej

Zadania	Realizatorzy/Partnerzy, czas realizacji	Wskaźniki
1. Promocja rodzicielstwa zastępczego poprzez: a. prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących rodzicielstwa zastępczego b. opracowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych (ulotek, plakatów, kalendarzy itp.) promujących rodzicielstwo zastępcze c. organizowanie dnia rodzicielstwa zastępczego. 2. Rozpoczęcie działalności nowych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.	PCPR, instytucje i organizacje prowadzące działalność na rzecz dzieci, lokalne media. Realizacja zadania przewidziana jest na cały okres obowiązywania Programu 2018-2020 V/VI każdego roku kalendarzowego 1 nowa rodzina zastępcza zawodowa – 2018r. 1 nowy rodzinny dom dziecka – 2019 r. 1 nowa rodzina zastępcza zawodowa – 2020r.	1. Liczba działań promujących rodzicielstwo zastępcze 2. Liczba wywiadów przeprowadzonych z kandydatami do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej. 3. Liczba opinii wydanych przez psychologa dotyczących predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej. 4. Liczba szkoleń dla kandydatów do sprawowania funkcji rodzinnej pieczy zastępczej 5. Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych 6. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka powstałych w trakcie realizacji Programu

II Wsparcie dla osób sprawujących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej

Zadania	Realizatorzy/Partnerzy, czas realizacji	Wskaźniki
1. Zatrudnianie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinach zawodowych, niezawodowych i rodzinnych domach dziecka. 2. Umożliwianie rodzinom zastępczym zawodowym i rodzinnym domom dziecka możliwości czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi w związku z wypoczynkiem. 3. Powierzanie pieczy zastępczej nad dziećmi rodzinom pomocowym. 4. Obejmowanie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 5. Przeprowadzanie szkoleń dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą mających na celu wzmocnienie ich kwalifikacji. 6. Zapewnianie badań psychologicznych osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą. 7. Zapewnienie pomocy osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w formie grup wsparcia. 8. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci. 9. Umożliwienie wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej udziału w zajęciach terapeutycznych i treningach interpersonalnych. 10. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodziny, sądem, instytucjami oświatowymi w tym poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz podmiotami leczniczym i ośrodkami adopcyjnymi – zarówno dla potrzeb	PCPR, osoby sprawujące funkcję rodzinnych form pieczy zastępczej i ich wychowankowie, ośrodki pomocy społecznej, asystenci rodziny, sąd, kuratorzy sądowi, instytucje oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, podmioty lecznicze, ośrodki adopcyjne, fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz dzieci Realizacja zadania przewidziana jest na cały okres obowiązywania Programu 2018-2020	1. Liczba osób zatrudnionych do pomocy i liczba zawartych umów. 2. Liczba rodzin korzystających z możliwości czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi. 3. Liczba utworzonych rodzin pomocowych i ilość zawartych umów. 4. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i rodzin objętych ich opieką. 5. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla rodzin zastępczych i osób w nich uczestniczących. 6. Liczba wydanych opinii przez psychologa. 6. Liczba zorganizowanych grup wsparcia i osób w nich uczestniczących. 7. Liczba rodzin i osób korzystających z poradnictwa i terapii. 8. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach terapeutycznych/treningach. 9. Liczba zorganizowanych spotkań z przedstawicielami innych instytucji, liczba zorganizowanych posiedzeń dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

przeprowadzania oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej jak i w celu wypracowania dobrych praktyk i rozwiązań w zakresie świadczonych usług. 11. Sporządzanie planów pomocy dzieciom we współpracy z asystentami rodziny, tam gdzie jest prowadzona praca z rodziną biologiczną. 12. Zgłaszanie do przysposobienia dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. 13. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji. 14. Udzielanie osobom sprawującym funkcję rodzinnej pieczy zastępczej świadczeń finansowych obligatoryjnych i fakultatywnych.		10. Liczba opracowanych wspólnie z asystentami rodziny, planów pomocy dziecku. 11. Liczba zgłoszeń dzieci do przysposobienia. 12. Liczba szkoleń, w których uczestniczyli koordynatorzy pracujący z osobami pełniącymi funkcję rodzinnej pieczy zastępczej. 13. Liczba udzielonych świadczeń finansowych/liczba wydanych decyzji.
--	--	---

Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2018-2020

Rok Kalendarzowy			
	2018r.	2019r.	2020r.
Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych	6	6	7

Należy zwrócić uwagę, że oprócz zakładanego limitu funkcjonowania rodzin zastępczych zawodowych, w 2019 roku - zgodnie z celami i kierunkami działania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w latach 2018-2020 - zaplanowano także rozpoczęcie funkcjonowania w naszym powiecie rodzinnego domu dziecka.

III. Funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie jej organizacji do wymogów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej

Zadania:	Realizatorzy/Partnerzy; czas realizacji	Wskaźniki
1. Zachowanie systemu istniejącej instytucjonalnej pieczy zastępczej na lata obowiązywania programu i ewentualne zwiększenie liczby placówek w zależności od potrzeb Powiatu Sieradzkiego. 2. Dostosowanie organizacji placówek pieczy instytucjonalnej do wymogów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.	PCPR, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze 2018-2020 Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, PCPR 2018-2020	1. Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych 2. Liczba placówek spełniających wymagania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 3. Liczba opracowanych statutów i regulaminów przekształconych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
3. Kierowanie do placówek dzieci nieobjętych systemem rodzinnej pieczy zastępczej i zapewnienie im całodobowej opieki i wychowania.	PCPR, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, sąd, ośrodki pomocy społecznej, asystenci, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucje oświatowe i podmioty lecznicze 2018-2020	4. Liczba wydanych skierowań

IV.Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą przez wspieranie procesu usamodzielnienia

Zadania	Realizatorzy/Partnerzy; czas realizacji	Wskaźniki
1.Wyznaczanie dla osób opuszczających pieczę zastępczą opiekunów usamodzielnienia 2.Opracowanie i realizacja programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. 3.Udzielanie pomocy na kontynuowanie nauki, pomocy na usamodzielnienie oraz pomocy na zagospodarowanie. 4.Udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych w tym w mieszkaniu usamodzielnienia i zatrudnieniu. 5.Zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej usamodzielnianym wychowankom. 6.Udział wychowanków pieczy zastępczej w różnorodnych programach usamodzielnienia np. w „Wehikule usamodzielnienia”.	PCPR, rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, powiatowe urzędy pracy, organizacje pozarządowe 2018-2020	1.Liczba opracowanych programów usamodzielnienia. 2.Liczba udzielonych świadczeń z tytułu usamodzielnienia. 3.Liczba osób wnioskujących o udzielenie pomocy mieszkaniowej. 4.Liczba osób, które uzyskały pomoc mieszkaniową w zakresie działalności prowadzonej przez PCPR w formie mieszkania usamodzielnienia. 5.Liczba osób, które skorzystały z proponowanych form zatrudnienia. 6.Liczba osób, które uzyskały pomoc mieszkaniową z zasobów gminy. 7.Liczba usamodzielnianych wychowanków korzystających z pomocy prawnej i psychologicznej. 8.Liczba wychowanków pieczy zastępczej objętych programami kierowanymi do tej grupy.

Wysokość środków finansowych planowanych w budżecie Powiatu Sieradzkiego na lata 2018 - 2020

Rodzaj wydatku	rok 2018	rok 2019	rok 2020
RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	3 327 757	3 615 00	3 670 000
Rodziny zastępcze - w tym: świadczenia społeczne, wynagrodzenia osobowe, bezosobowe i pochodne od nich, promocja rodzicielstwa zastępczego, organizacja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, szkolenia rodzin zastępczych	3 072 822	3 105 00	3 150 000
Rodzinny Dom Dziecka, - w tym: świadczenia społeczne, wynagrodzenia osobowe, bezosobowe i pochodne od nich	254 935	510 00	520 000
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE	4 170 000	4 170 000	4 170 000
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tomisławicach	1 790 000	1 790 000	1 790 000
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Rafałowie	1 930 000	1 930 000	1 930 000
Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Godynicach	450 000	450 000	450 000
USAMODZIELNIANI WYCHOWANKOWIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	524 100	530 000	520 000

Źródła finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej:

- budżet Powiatu Sieradzkiego
- budżet Państwa
- budżety samorządów powiatowych (art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- budżety samorządów gminnych (art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- odpłatność rodziców biologicznych za pobyt dzieci w pieczy zastępczej
- środki pozyskane w ramach programów Unii Europejskiej

Zakładane rezultaty Programu:

1. Funkcjonowanie rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka – adekwatnie do potrzeb powiatu.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu.
3. Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej jako jednego z elementów wspierania osób wykonujących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej.
4. Dostosowanie organizacji placówek pieczy instytucjonalnej do wymogów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.
5. Otrzymywanie przez osoby opuszczające pieczę zastępczą odpowiedniego wsparcia w procesie usamodzielnienia.
6. Uzyskanie podstawowego celu pieczy zastępczej jakim jest zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej – zintensyfikowanie współpracy z gminami w tym zakresie (asystentami rodziny, ośrodkami pomocy społecznej).

Monitorowanie i ewaluacja Programu

Koordynatorem Programu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu. Przedmiotem ewaluacji będzie analiza skuteczności podejmowanych działań w oparciu o wymienione w Programie wskaźniki. Cele Programu będą realizowane w formie pracy ciągłej przez cały okres obowiązywania Programu.

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z limitem rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018-2020 odbywać się będzie na podstawie sporządzanych sprawozdań z wykonywania zadań:

- sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okresy: styczeń –czerwiec / lipiec-grudzień, każdego roku kalendarzowego
- sprawozdania rodzinnej pieczy zastępczej na potrzeby GUS, wg stanu na 31 grudnia każdego roku
- coroczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu uwzględniające przyjęte zadania i wskaźniki, przedstawiane Zarządowi Powiatu oraz Radzie Powiatu Sieradzkiego
- coroczne sprawozdanie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z efektów pracy przedstawiane organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej
- sprawozdania składane Zarządowi Powiatu na potrzeby bieżącej działalności

Podsumowanie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 zawiera program działań w zakresie funkcjonowania pieczy zastępczej w powiecie sieradzkim.

W ustawie o pieczy zastępczej za najważniejszy priorytet uznano powrót dziecka do rodziny biologicznej, jest to zadanie za którego realizację odpowiadają gminy. Do zadań powiatu w zakresie pieczy zastępczej, które obejmuje niniejszy Program zaliczono stworzenie sprawnie działającego systemu wsparcia dla osób tworzących rodzinne formy pieczy zastępczej, rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej – adekwatnie do potrzeb powiatu sieradzkiego, zachowanie systemu istniejącej instytucjonalnej pieczy zastępczej

i dostosowanie jej organizacji do wymogów nałożonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zapewnienie wsparcia pełnoletnim osobom opuszczającym pieczę zastępczą. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sieradzkim na lata 2014-2020.